

Laidiens: 04.02.2013., Nr. 24
Oficiālās publikācijas Nr.: 2013/24.4

Ministru kabineta noteikumi Nr.52

Rīgā 2013.gada 22.janvārī (prot. Nr.5 25.§)

Noteikumi par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību

*Izdoti saskaņā ar Dzīvnieku aizsardzības likuma
10.panta 4.punktu un 24.² pantu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja reģistrācijas un tās anulēšanas kārtību;
- 1.2. prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piegādātājiem un lietotājiem;
- 1.3. kārtību, kādā par izmēģinājuma projektu atbildīgajai personai izsniedz izmēģinājuma projekta atļauju un anulē to;
- 1.4. kārtību, kādā izsniedz, groza, atjauno un anulē izmēģinājuma projekta atļauju;
- 1.5. labturības prasības izmēģinājumu dzīvnieka iegūšanai, apzīmēšanai, audzēšanai, turēšanai, kopšanai, piegādei, izmantošanai;
- 1.6. to dzīvnieku sarakstu, kurus audzē izmantošanai procedūrās;
- 1.7. izmēģinājuma projekta izvērtēšanas kārtību;
- 1.8. prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja telpām, iekārtām, inventāram, aprīkojumam;
- 1.9. prasības izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja darbiniekiem;
- 1.10. prasības dzīvnieku labturības struktūrai un struktūras uzdevumus;
- 1.11. izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanas metodes;
- 1.12. kārtību, kādā iesniedzami dokumenti izmēģinājuma projekta atļaujas saņemšanai dzīvnieka izmantošanai procedūrā;
- 1.13. prasības procedūru smaguma klasifikācijai;
- 1.14. prasības atkārtotai izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanai procedūrā;

1.15. informācijas reģistrēšanas, apkopošanas un pārskatu iesniegšanas, kā arī dokumentācijas glabāšanas kārtību;

1.16. kārtību, kādā savvaļā sagūstītos dzīvniekus, primātus, kas nav cilvēku ģints primāti, un apdraudēto dzīvnieku sugu dzīvniekus izmanto procedūrās.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

2.1. uzņēmums – stacionāras vai pārvietojamas iekārtas, ēkas, ēku grupas vai citas telpas, arī vieta, kas nav pilnībā norobežota vai nosepta;

2.2. pašuzturoša kolonija – primāti, kas nav cilvēku ģints primāti, kurus audzē kolonijā vai saņem no citām kolonijām un kuri tiek turēti tā, lai pieradinātu pie cilvēkiem, nevis savvaļā sagūstīti dzīvnieki;

2.3. lauka pētījumi – pētījumi, kas tiek veikti izmēģinājuma projekta laikā ārpus uzņēmuma telpām;

2.4. dzīvnieku labturības struktūra – konsultatīva institūcija, kuras darbības mērķis ir sniegt izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam un lietotājam ieteikumus izmēģinājumu dzīvnieku labturības un aizsardzības jomā.

3. Noteikumus piemēro gadījumos, kad dzīvniekus izmanto vai paredz izmantot procedūrās (tostarp sāpju, ciešanu vai ilgstoša kaitējuma novēršanai, izmantojot anestēziju, atsāpināšanu vai citas metodes) vai kad tos īpaši audzē, lai to orgānus vai audus varētu izmantot zinātniskiem mērķiem, līdz tos nogalina, izmitina jaunā mājvietā, palaiž brīvībā piemērotā dzīvotnē vai atdod atpakaļ sugai atbilstošā audzēšanas sistēmā.

4. Noteikumi attiecas uz:

4.1. dzīvniekiem mugurkaulniekiem, kas nav cilvēki, tostarp:

4.1.1. kāpurveidīgām formām, kas barojas patstāvīgi;

4.1.2. zīdītāju augļa formām to normālas attīstības pēdējā trešdaļā;

4.2. dzīvniekiem galvkājiem;

4.3. tādu izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanu procedūrā, kuri vēl nav sasnieguši šo noteikumu 4.1.1. vai

4.1.2. apakšpunktā minēto attīstības stadiju, ja dzīvniekam ļauj nodzīvot ilgāk par šo attīstības stadiju un veikto procedūru dēļ dzīvnieks var just sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kad tas sasniedz minēto attīstības stadiju.

5. Noteikumi neattiecas uz:

5.1. neeksperimentālo lauksaimniecību;

5.2. neeksperimentālo veterinārmedicīnisko praksi;

5.3. veterināro zāļu klīnisko izpēti, kas nepieciešama veterināro zāļu reģistrācijai;

5.4. atzītām lopkopības darbībām;

5.5. praktiskām darbībām, kuru galvenais mērķis ir dzīvnieku identifikācija;

5.6. praktiskām darbībām, kas neizraisa sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kurš līdzvērtīgs vismaz adatas ievadīšanai atbilstoši labai veterinārmedicīniskai praksei.

6. Dzīvniekus, kas pieder pie apdraudētajām sugām, kuras minētas Padomes 1996.gada 9.decembra Regulas (EK) Nr.338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību (turpmāk – Regula

Nr.338/97), A pielikumā un uz kuriem neattiecas šīs regulas 7.panta 1.punktā noteiktais, Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – dienests) var atļaut izmantot procedūrās, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

6.1. procedūrai ir viens no šādiem mērķiem:

6.1.1. praktisks vai lietišķs pētījums, kura nolūks ir nepieļaut, novērst, diagnosticēt vai ārstēt cilvēku un dzīvnieku vai augu slimības, veselības traucējumus vai citas anomālijas vai to izraisīto ietekmi;

6.1.2. praktisks vai lietišķs pētījums, kura nolūks ir zāļu, pārtikas, barības un citu vielu vai produktu izstrāde, ražošana vai kvalitātes, efektivitātes un drošības pārbaude;

6.1.3. pētījums dzīvnieku sugas saglabāšanai;

6.2. ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot sugas, kas nav minētas Regulas Nr.338/97 A pielikumā.

7. Primātus, kas nav cilvēku ģints primāti (izņemot šo noteikumu 8.punktā minētos), dienests var atļaut izmantot procedūrās, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

7.1. procedūrai ir viens no šādiem mērķiem:

7.1.1. praktisks vai lietišķs pētījums, kura nolūks ir nepieļaut, novērst, diagnosticēt vai ārstēt cilvēku un dzīvnieku vai augu slimības, veselības traucējumus vai citas anomālijas vai to izraisīto ietekmi, un šo procedūru veic novājinošu vai potenciāli dzīvību apdraudošu cilvēka slimību novēršanai, profilaksei, diagnosticēšanai vai ārstēšanai;

7.1.2. praktisks vai lietišķs pētījums, kura nolūks ir zāļu, pārtikas, barības un citu vielu vai produktu izstrāde, ražošana vai kvalitātes, efektivitātes un drošības pārbaude, un šo procedūru veic novājinošu vai potenciāli dzīvību apdraudošu cilvēka slimību novēršanai, profilaksei, diagnosticēšanai vai ārstēšanai;

7.1.3. pamatpētījums;

7.1.4. pētījums dzīvnieku sugas saglabāšanai;

7.2. ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot citas sugas, nevis primātus, kas nav cilvēku ģints primāti.

8. Primātus, kuri nav cilvēku ģints primāti, kuri ir minēti Regulas Nr.338/97 A pielikumā un uz kuriem neattiecas šīs regulas 7.panta 1.punktā noteiktais, dienests var atļaut izmantot procedūrās, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

8.1. procedūrai ir viens no šādiem mērķiem:

8.1.1. praktisks vai lietišķs pētījums, kura nolūks ir nepieļaut, novērst, diagnosticēt vai ārstēt cilvēku un dzīvnieku vai augu slimības, veselības traucējumus vai citas anomālijas vai to izraisīto ietekmi, un šo procedūru veic novājinošu vai potenciāli dzīvību apdraudošu cilvēka slimību novēršanai, profilaksei, diagnosticēšanai vai ārstēšanai;

8.1.2. praktisks vai lietišķs pētījums, kura nolūks ir zāļu, pārtikas, barības un citu vielu vai produktu izstrāde, ražošana vai kvalitātes, efektivitātes un drošības pārbaude, un šo procedūru veic novājinošu vai potenciāli dzīvību apdraudošu cilvēka slimību novēršanai, profilaksei, diagnosticēšanai vai ārstēšanai;

8.1.3. pētījums dzīvnieku sugas saglabāšanai;

8.2. ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot citas sugas, nevis primātus, kas nav cilvēku ģints primāti, un sugas, kas nav minētas Regulas Nr.338/97 A pielikumā.

9. Dzīvniekus, kas sagūstīti savvaļā, dienests var atļaut izmantot procedūrās, ja ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nevar sasniegt, izmantojot tādus dzīvniekus, kas audzēti izmantošanai procedūrā.

10. Dienests var atļaut izmantot procedūrās cilvēkveidīgos pērtiņus, ja dienestam ir zinātniski pamatots iemesls uzskatīt, ka ir būtiski primātus, kas nav cilvēku ģints primāti, izmantot šo noteikumu 7.1.1.apakšpunktā minētajam mērķim attiecībā uz cilvēkiem, bet, ja šādas izmantošanas nolūks nav novājinošu vai potenciāli dzīvību apdraudošu cilvēka slimību novēršana, profilakse, diagnosticēšana vai ārstēšana, dienests atļauj šādu izmantošanu, ja attiecīgo mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot citas sugas, nevis primātus, kas nav cilvēku ģints primāti.

11. Ja dienestam ir pietiekams pamats uzskatīt, ka manipulācijai ir būtiska nozīme sugas saglabāšanā vai saistībā ar neparedzētu dzīvību apdraudošas vai novājinošas cilvēka slimības uzliesmojumu, dienests atļauj cilvēkveidīgos pērtiņus izmantot procedūrās, kuru mērķis ir noteikts Dzīvnieku aizsardzības likuma 25.panta 2.punkta "a" apakšpunktā, kā arī 3. un 5.punktā, ja procedūras mērķi nevar sasniegt, izmantojot citas sugas, kas nav cilvēkveidīgie pērtiņi, vai alternatīvas metodes. Atsauce uz Dzīvnieku aizsardzības likuma 25.panta 2.punkta "a" apakšpunktu neietver atsauci uz dzīvniekiem un augiem.

12. Ja ir zinātniski pamatots iemesls tam, ka nepieciešams veikt procedūru, kura saistīta ar stiprām sāpēm, ciešanām vai diskomfortu, kas var būt ilgstošs un nevar tikt samazināts, dienests izņēmuma kārtā var atļaut šādu procedūru. Dienests var izlemt neļaut šādā procedūrā izmantot primātus, kas nav cilvēku ģints primāti.

13. Procedūras drīkst veikt ar:

13.1. izmēģinājumu dzīvniekiem, kas iegūti no reģistrēta izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja un piegādātāja;

13.2. šo noteikumu 1.pielikumā minētajiem dzīvniekiem, ja to audzēšanas mērķis ir izmantošana procedūrā;

13.3. šo noteikumu 2.pielikumā minētajiem primātiem, kas nav cilvēku ģints primāti, ja tie ir nebrīvē audzētu primātu pēcteči vai ja tos ņem no pašuzturošām kolonijām, sākot ar šo noteikumu 2.pielikumā noteikto datumu.

14. Dienests atļauj izmēģinājuma projektā izmantot dzīvniekus, kas nav minēti šo noteikumu 13.2. un 13.3.apakšpunktā, ja tam ir zinātnisks pamatojums.

15. Dienests paziņo Eiropas Komisijai par procedūru, kura tiek plānota atbilstoši šo noteikumu 7. un 8.punktā minētajām prasībām un kura saistīta ar stiprām sāpēm, ciešanām vai diskomfortu, kas var būt ilgstošs un nevar tikt samazināts.

16. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, kas audzē primātus, kuri nav cilvēku ģints primāti, ir izstrādāta stratēģija, lai palielinātu to dzīvnieku proporciju, kas ir nebrīvē audzētu primātu, kuri nav cilvēku ģints primāti, pēcteči.

17. Procedūras drīkst veikt tikai izmēģinājumu dzīvnieka lietotāja uzņēmumā.

18. Procedūras drīkst veikt tikai saistībā ar izmēģinājuma projektu.

19. Dienests uzraudzības objektu reģistrā izveido un uztur izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju un lietotāju sarakstu (turpmāk – saraksts).

20. Sarakstā iekļauj šo noteikumu 21.1.apakšpunktā minētajā iesniegumā norādīto informāciju un nodrošina saraksta publisku pieejamību saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteiktajām prasībām.

II. Izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja reģistrācijas un tās anulēšanas kārtība

21. Pirms sākt izmēģinājumu dzīvnieku audzēšanu, piegādāšanu un lietošanu, izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs vai lietotājs dienestā iesniedz:

21.1. iesniegumu izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja reģistrācijai (3.pielikums);

21.2. izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam vai lietotājam paredzētās telpas vai teritorijas nomas līguma kopiju un apsaimniekotāja rakstisku atļauju darbībām ar izmēģinājumu dzīvniekiem, ja telpa vai teritorija nav izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja īpašums.

22. Dienests 10 darbdienu laikā pēc šo noteikumu 21.punktā minētā iesnieguma un tam pievienoto dokumentu saņemšanas pārbauda izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja un lietotāja atbilstību šo noteikumu III nodaļas prasībām, pēc pārbaudes pieņemot vienu no šādiem lēmumiem:

22.1. reģistrēt izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju vai lietotāju;

22.2. atteikt izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja reģistrāciju.

23. Dienests triju darbdienu laikā pēc pārbaudes pieņemto lēmumu rakstiski paziņo izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam vai lietotājam.

24. Ja pieņemts lēmums reģistrēt izmēģinājumu dzīvnieku audzētāju, piegādātāju vai lietotāju, dienests to iekļauj sarakstā triju darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas.

25. Ja izmēģinājumu dzīvnieku lietotājs savās telpās audzē izmēģinājumu dzīvniekus izmantošanai procedūrās, tas nodrošina arī izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam šo noteikumu III nodaļā noteikto prasību izpildi, bet dienests to reģistrē tikai kā izmēģinājumu dzīvnieku lietotāju.

26. Ja izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja darbībā notiek izmaiņas, tas 10 darbdienu laikā pēc izmaiņu rašanās rakstiski iesniedz dienestā iesniegumu, kurā norāda informāciju:

26.1. par šo noteikumu 21.1.apakšpunktā minētā iesnieguma 1., 2., 3., 4. vai 5.punktā norādītās informācijas maiņu;

26.2. par tādām būtiskām izmaiņām uzņēmumā vai darbībā, kas varētu negatīvi ietekmēt izmēģinājumu dzīvnieku labturību;

26.3. par izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja darbības pārtraukšanu, reorganizāciju vai pārreģistrāciju.

27. Dienests 10 darbdienu laikā izvērtē šo noteikumu 26.punktā minēto iesniegumu, pārbauda, vai izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs atbilst šo noteikumu III nodaļas prasībām, un:

27.1. pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

27.1.2. izdarīt nepieciešamās izmaiņas sarakstā;

27.1.3. anulēt izmēģinājumu dzīvnieku audzētāja, piegādātāja vai lietotāja reģistrāciju;

27.2. triju darbdienu laikā rakstiski paziņo izmēģinājumu dzīvnieku audzētājam, piegādātājam un lietotājam pieņemto lēmumu un izdara attiecīgās izmaiņas sarakstā.

28. Ja dienests konstatē, ka izmēģinājumu dzīvnieku audzētājs, piegādātājs un lietotājs neatbilst šo noteikumu III nodaļas prasībām, tas nosaka termiņu neatbilstību novēršanai Veterinārmedicīnas likuma XII nodaļā noteiktajā